

UKA 2024/32

2/10-2024

Anna Wangenheim

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsisip aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allanngortinneqarnerat pillugit inatsisip (Malersuineq akiorniarlugu suliniutit patajaallisaavigineqarnerat, kinaassutsimik atornerluinerup pinerluutinngortinneqarnera aamma unnerluussuteqarnissamut piffissaliussap unitsinneqarnera il.il.) pillugu missingiutip Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit akuersissutigineqarnissaal pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutip aamma Qanilleqqusinnginnej, najugaqataasinnangineq aamma anisitsisarneq pillugit inatsisip allanngortinneqarnera pillugu inatsisit assigiinngitsut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnissaat pillugu peqqussutissamut missingiut
(Inuussutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissaanermullu Naalakkersuisoq)
(Siullermeerneqarnera)

Ullumikkut siunnersuut una siunertagissaartoq isummerfigilerparput. Akornusersuisarneq / malersuineq akiorniarlugu suliniutit annertusarnissaannik aammalu pinerluutinngortinneqarnissaanut unnerluussuteqarnissamut piffissaliussap unitsinneqarnissaanut siunnersuut isumaqatigalugu oqaaseqareerlanga, pingaaruteqarmat pisariaqarlutillu innuttaasutsinnut tamanut toqqisisimasumik isumannaatsumillu inuaqatigiinni akuunissamut sulissuteqassalluta.

Siullermik pingaartutut erseqqissaatigissavara, malersuineq, kinaassutsimut atornerluineq aammalu unnerluussuteqarnissamut piffissaliussat inatsisitiguinnaq politikkikkunnnarlu apeqquaanngimmata. Tassami inuuniarnikkut inuttullu unammillernartuupput, innuttaasut toqqaannartumik ulluinnaannut equisartut. Kinaluunniit malersorneqarpat, kiffaanngisusaat toqqisisimanerallu tatineqartarpooq. Taamatut pinerlunnerit imaannaanngitsut piffissarititaasut sakkortuut pissutigalugit iliuuseqarfingineqarsinnaanngikkaangata, narrutsassimanermik pilersitsisarpoq, naapertuilluarneq tamatigut ajugaaneq ajormat.

Malersuineq pissusilersoneruvoq, annertusigaluttuinnartumik inuaqatigiitsinni ersistermik toqqisisimannginnermillu pilersitsisartoq. Pingaartumik arnanik eqquisarpoq, aamma angutit eqquagaasinnaasarput, tamannalu tarnikkut timikkullu imaannaanngitsunik kinguneqarsinnaasarluni. Malersuinermut annertunerusumik akiuniarnerput kingunerissavaa, ersarissumik oqariartuuteqarnerput, akuersaanginnatsigu, inuit malersorneqarlutillu akornusersorneqartarnerat. Pinerluffigineqartut illersornissaannut tunngassuteqarpoq aammalu pinerluuteqartut piliaminnut akisussaatinneqarnissaannut. Inatsit nukittorsartariaqarparput, politit pisariaqartitaminnik sakkussaqarniassammata sukkasuumik eqaatsumillu iliuuseqarnissaminnt, aammalu malersuisut akornusersuisarnerannut kinguneri paasiniassammatigit.

Silarsuatsinni digitalinngoraluttuinnartumi ajoraluartumik kinaassutsimik atornerluisartut amerligaluttuinnarput. Inuk kinaassutsiminik atornerlunneqarsimasoq, inuttut paasissutissaatai kinaassusaalu tillinneqartarput atornerlunneqarlutillu, tamannalu aningaasatigut inuttullu

innarlerneqarnermik kinguneqartarluni. Taamaattumik kinaassutsimik atornerluinerup pinerluutinngortinnejarnera pinerloriaatsit nutajunerusut ilungersuutigineqarnerinnaanik pissuteqanngilaq – aammali innuttaasut namminneq inuuneqarsinnaanerannik illersuisuussaaq taamatullu qarasaasiatigut illersorneqarnissaannut. Piffissanngorpoq, inatsisiliatta nutarterneqarnissaat unammillernartunut malinnaaniassagatta, digitalimik inooriaaseqalernitta kingunerisaanik.

Eqqaamatigu, suliniut, maannakkut saqqummiunneqartoq, silaannarmiit tigusaanngimmat. Siusunnerusukkut suliatsinnut pissusissamisoortumik nangitsineruvoq aammalu pisussaaffitsinnik erseqqisaanerulluni, Istanbul-imut isumaqatigiissutip atuutilertinneranut nunatta pisussaaffeqalerneranut, Demokraatiniit Inatsisartunut siunnersuuterput tunngavigalugu akuerineqartoq. Taanna atuutsilersitsineq suliamut alloriaqqinnermut pingaartuuvoq arnat aammalu navianartumik inissisimasut allat persuttaanermut atornerluinermullu illersorneqarnissaat nukittorsarumallugu. Istanbul-imut isumaqatigiissutip siunertaraa arnanik persuttaanerup angerlarsimaffimmilu persuttaanerup akiorneqarnissa aammalu pinerlussimasut pinaveersaartinneqarnissaat, pineqaatissinneqarnissaallu illersorneqarnissaat qulakkiissallugu. Pisussaaffik pappialarsornerinnarmiinngilaq – tikkuussisussavorli, qanoq inuiaqtiginnik pilersitsissanersugut, kikkulluunniit persuttarneqarnissamik akornusersorneqarnissamillu ersistinnejarlutik inuneqannginnissaannut.

Malersuinermut akiuiniarluni suliniutip annertusarnera taamaattumik suliamut nangitsineruvoq pissusissamisoortoq, Istanbul-imut isumaqatigiissutip akuerinerani. Alloriaqqinnissat tullii akisussaaffigaagut piviusunngortissallugit innuttaasunut neriorsuutigisagut, persuttaanermut atornerlunnejarnissamullu illersorniarlugit oqariartuuteqarnermi.

Tusarniaanermut akissutaasut assigalugit, erseqqissarusupparput pisariaqartoq, amerlanerusunik aningaasaliinissap pingaaruteqassusaa suliniutit pitsaasut, politiit suliaasa saniatigut suliakkiutigineqartut, piviusunngortinnejarnissaannut.

Nunarput taassaalersissanngilarput, akornusersuinermik, persuttaanermik kinaassutsimillu atornerluinermik kinguneqartitsisanngitsoq. Malersuinero pinerluttungorsarneqarneranut suliniutip annertusarneratigut aammalu qulakkeerneratigut, pinerluuteqarnerit sakkortuut inatsisitigut malersorneqangnitsoorsinnaannginnerannik nutaanngilinissaannut piffissaliussat pissutaallutik, innuttaasut takutippagut, tunuliaquataalluta. Takutipparput, isumannaassusaat kiffaanngissusaallu qanorluunniit uagutsinnut pingaaruteqarluinnartoq siunnersuutillu isumaqatigineratigut ataatsimoorluta pingaarutilimmik alloriassasugut naapertuilluarnerup toqqisisimanerullu tungaanut.

Demokratit siunnersuutip siunertai pitsaasut tapersorsorpai ataatsimiitaliamilu aappassaaneerneqannginnerani suliarisassatut ingerlateqqinnissaa inersuullugu, tusarniaanermi akissutigineqartut isummersorfigineqarnissai kissaatigalugu.